

RAPPORT

Socioekonomiska indata på Sampersområden

Avseende år 2019 och 2045 för Basprognos 2024

Trafikverket

Postadress: Röda vägen 1, 781 70 Borlänge

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: 1 Ej känslig

Dokumenttitel: Socioekonomiska indata på Sampersområden - Avseende år 2045 för Basprognos 2024

Författare: Peter Almström och Olivier Canella, PLep

Dokumentdatum: 2024-02-22

Dnr: TRV 2024/20598(#1)

Innehåll

1 Inledning	4
2 Justeringar i data på Sampersområden 2019.....	5
2.1 All förvärvsarbetande dagbefolkning per kommun fördelas till Sampersområdena	5
2.2 Justering av sysselsatt dagbefolkning för Volvo Cars Torslanda (VCT)	7
2.3 Felrättningar 2019	7
3 Kommunframskrivningar 2045	8
3.1 Befolkning per kommun	8
3.2 Kommunernas befolkningsutveckling 2019-2045.....	9
3.3 Kommunernas förvärvsarbetande dagbefolkning 2019-2045.....	11
4 Framskrivningar på Sampersområden 2045	14
4.1 Befolkning per Sampersområde	14
4.1.1 Stockholms län	15
4.1.2 Kommuner med bostadsenkät	15
4.1.3 Övriga kommuner	19
4.1.4 Sammanfattning	20
4.2 Förvärvsarbetande nattbefolkning per Sampersområde	22
4.3 Förvärvsarbetande dagbefolkning per Sampersområde	23
4.4 Befolkning efter inkomstklass per Sampersområde	27
4.5 Befolkning efter hushållsklass per Sampersområde	29
Bilaga 1	31
Bilaga 2	39

1 Inledning

I denna rapport beskrivs steget från kommuner till Sampersområden i arbetet med framtagning av socioekonomiska indata till Sampers för användning i Basprognos 2024. För prognosåret 2065 stannar regionaliseringen på kommunnivå, varför endast prognosåret 2045 behandlas här. För basår 2019 är data i huvudsak statistik från SCB, dock har några justeringar gjorts för förvärvsarbetande dagbefolkning. Dessa beskrivs i kapitel 2. Rapporten behandlar data för Sverige, data för Danmark i Sampers Skånemodell är oförändrade sedan Basprognos 2020 och beskrivs i *PM-Uppdatering av socioekonomisk indata för Danmark i Sampers – Basprognos 2020* (M4Traffic, 2017, dnr 2017/111007(#18)).

För mer information om regionaliseringens steg från riksnivå till län och kommun, se *Regionalisering socioekonomisk data 2045 och 2065* (WSP, 2023, dnr 2024/20598(#3)). Denna rapport har skrivits av Peter Almström och Olivier Canella, PLep.

2 Justeringar i data på Sampersområden 2019

Det finns ett behov att göra vissa justeringar av den statistik som levererats av SCB för basår 2019. Behovet är analogt med det som fanns för basår 2017 i Basprognos 2020. Nedan beskrivs dessa justeringar. För en beskrivning av SCB:s leverans, se *Indata till den nationella svenska persontrafikmodellen Sampers 4 för basår 2019* (SCB, 2022, dnr 2024/20598(#2)).

2.1 All förvärvsarbetande dagbefolkning per kommun fördelas till Sampersområdena

En del av den förvärvsarbetande dagbefolkningen i en kommun kan inte härledas till en geografisk plats. I statistikleveransen för år 2019 omfattade dessa drygt 400 000 sysselsatta. Som jämförelse var det drygt 16 000 personer ur befolkningen som inte kunde härledas till en geografisk plats.

Att geografisk plats saknas kan bero på att det är svårt att bestämma var arbetsstället ligger, detta är ofta fallet med exempelvis anställda i byggbranschen, eller att arbetsställets position är okänd/inte registrerad. Den förvärvsarbetande dagbefolkningen som inte kan ges en geografisk plats blir "på kommunen skrivna". Därför blir summan av all förvärvsarbetande dagbefolkning över alla Sampersområden i en kommun lägre än den totala förvärvsarbetande dagbefolkningen i kommunen. För befolkningen och förvärvsarbetande nattbefolkning är detta problem mycket mindre i omfattning (helt enkelt eftersom det är mycket färre personer som saknar geografisk plats).

Det blir en obalans mellan förvärvsarbetande dag- och nattbefolkning i riket i markanvändningen för nuläget. En obalans som kan skapa problem för arbetsresorna i och med att dessa dubbel-begränsas. Det är förvärvsarbetande nattbefolkning som är den genererande befolkningen för arbetsresorna medan förvärvsarbetande dagbefolkning är en attraktions/målpunkt variabel för resegenereringen. Förvärvsarbetande dagbefolkning används för att se till att det inte blir fler arbetsresor till ett Sampersområde per dygn än vad det finns arbetsplatser där. Antalet arbetsresor är med andra ord begränsade av markanvändningen i både generering och attraktion, så kallad dubbel-begränsning.

För att minimera risken med obalansen mellan förvärvsarbetande dag- och nattbefolkningen har den förvärvsarbetande dagbefolkningen justerats innan användning i Sampers. I och med justeringen fördelas all

förvärvsarbetande dagbefolkning i en kommun på Sampersområdena i kommunen. Denna fördelning görs enligt stegen nedan. Efter fördelningen summerar sysselsatt dagbefolkning per kommun och bransch (för de branschaggregat som används) till de faktiska kommuntotalerna enligt statistik från SCB.

Steg 1

Per kommun och bransch tas justeringskvoter fram så att applicering av dessa innebär att kommunsumman av dagbefolkning per bransch och Sampersområde stämmer med statistik från SCB.

Detta betyder helt enkelt att den förvärvsarbetande dagbefolkning som saknas per bransch och kommun (vid summering av statistiken på Sampersområden) fördelas på Sampersområdena i kommunen utifrån fördelningen på Sampersområden av övrig dagbefolkning i branschen.

Efter detta steg erhålls överenskommelse för sysselsatt dagbefolkning per bransch per kommun.

Efter uppskrivningen per bransch justeras total dagbefolkning per Sampersområde i två steg.

Steg 2

Sysselsatt dagbefolkning som i steg 1 tillkom per bransch och Sampersområde summeras och adderas till total sysselsatt dagbefolkning per Sampersområde.

Steg 3

Kvotjustering genomförs utifrån resultatet av steg 2 (summerat per kommun) och statistik för totalsysselsatt dagbefolkning per kommun.

I och med detta steg fås överenskommelse även för total sysselsatt dagbefolkning per kommun. Därmed stämmer sysselsatt dagbefolkning summerat över Sampers-områdena i en kommun med statistik från SCB, både per branschaggregat och totalt.

Kommentarer

Tillvägagångssättet är grovt men det är svårt att göra på något annat sätt givet de indata som har varit tillgängliga.

Egentligen är det inte säkert att resultatet är ”bättre” än utgångspunkten men i och med justeringen får vi överensstämmelse mellan indata till Sampers och statistik på kommunnivå och även balans mellan dag- och nattbefolkning.

2.2 Justering av sysselsatt dagbefolkning för Volvo Cars Torslanda (VCT)

Precis som inför Basprognos 2020 görs en justering av dagbefolkningen för Volvo Cars vid Torslandaverken (VCT). Se *Sampersdata Volvo Cars Torslanda till basprognos 2020-04-01* (M4Traffic, 2018) för information om hur justeringen gjordes inför Basprognos 2020. Samma metod används för Basprognos 2024.

VCT ligger beläget i fyra Sampersområden 14801223, 14801956, 14801957, 14801958. I statistiken som levereras av SCB ligger dock samtlig dagbefolkning för VCT i Sampersområde 14801956. För att få en mer realistisk fördelning av dagbefolkningen sprids denna ut på de fyra områdena.

För år 2019 är det 20 747 förvärvsarbetande dagbefolkning i SNI 29 i Sampersområde 14801956 som ska fördelas. I likhet med underlaget som togs fram inför Basprognos 2020 antas 37 % vara fabriksarbetare och 63 % tjänstemän. Fabriksarbetare fördelas 18 % till 14801223 och 82 % till 14801958. Tjänstemän fördelas till 14801956 (19%) och 14801957 (81%). Resultatet blir enligt Tabell 1.

Tabell 1 Total förvärvsarbetande dagbefolkning i de fyra Sampersområdena före och efter justeringen

SAMPERSID	Dagbef innan justering	Dagbef efter justering
14801223	731	2 113
14801956	22 243	3 979
14801957	257	10 844
14801958	0	6 295

2.3 Felrättningar 2019

Sampersområde för Huddinge sjukhus med 5900 i dagbefolkning i Hälso- och sjukvård har rättats från 1260019 till 1260017. Rättning har även gjorts för dagbefolkning vid Arlanda flygplats. Samtliga förvärvsarbetande dagbefolkning i 1910026 har flyttats till 1910102.

3 Kommunframskrivningar 2045

Framskrivningarna på kommunnivå har tagits fram med verktyget Raps, utifrån förutsättningar på riksnivå som sedan regionaliserats till länsnivå. Förutsättningarna på riksnivå utgår från SCB:s befolkningsframskrivning från 2022, se Sveriges framtida befolkning 2022-2070 (SCB, 2022), samt Konjunkturinstitutets referensscenario från 2022 som de tagit fram på uppdrag av Energimyndigheten med hjälp av EMEC-modellen, se Ekonomiska förutsättningar till Energimyndighetens långsiktsscenarioer (Konjunkturinstitutet, 2022, Dnr 2022-170). Mer information om regionaliseringen från riksnivå till län och kommun återfinns i *Regionalisering Socioekonomisk data 2045 och 2065* (WSP, 2023, dnr 2024/20598(#3)).

3.1 Befolkning per kommun

Befolkning per län och kommun år 2045 utgår från SCB:s regionala befolkningsframskrivning från 2022. Undantag är kommunerna i Stockholms län och Mälardalen, där länssiffrorna kommer från SCB:s framskrivning men fördelningen på kommuner har sitt ursprung från RUFSS 2050 respektive befolkningsframskrivningarna för Östra Mellansverige (ÖMS). Justeringar och uppdateringar har gjorts utifrån de underlagen. Justeringar har gjorts för samtliga län utifrån skattade befolkningsförändringar till följd av de fossilreducerande industrisatsningar som inkluderats i arbete.

För att ge en översiktlig bild av resultatet görs följande grova indelning:

- Växande kommuner definieras som kommuner med större befolkning 2045 än 2019,
- Krympande kommuner beräknas ha mindre befolkning 2045 än 2019.

Av landets 290 kommuner beräknas 187 vara växande, enligt denna mycket grova indelning. Det geografiska mönstret är tydligt.

- Av alla 205 kommuner i södra halvan av landet beräknas 164 (80 procent) växa.
- Av alla 85 kommuner i landets norra del, som inkluderar Värmland och Dalarna, beräknas 23 (27 procent) vara växande.

Mönstret med avseende på kommunernas befolkningsstorlek är lika tydligt.

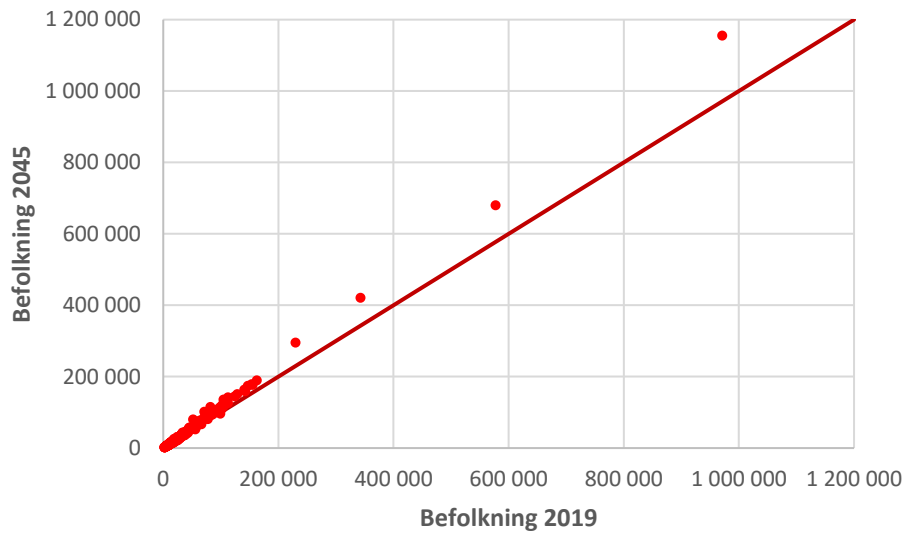
- Av 106 kommuner med en befolkning större än 25 000 invånare år 2019 beräknas 90 (85 procent) vara växande.
- Av 112 kommuner med en befolkning mellan 10 000 och 25 000 invånare år 2019 beräknas 71 (63 procent) vara växande.
- Av 72 kommuner med en befolkning mindre än 10 000 invånare år 2019 beräknas 26 (36 procent) vara växande.
- Bland de minsta kommunerna, 16 kommuner som år 2019 hade en befolkning mindre än 5 000 invånare, beräknas befolkningen minska i 13 kommuner (81 procent). Bland de 3 kommuner där befolkningen inte beräknas minska återfinns en kommun i norra Sverige.

Den demografiska försörjningskvoten (hur många personer en person i arbetsför ålder, här 20-64 år, behöver försörja utöver sig själv) beräknas öka i nästan samtliga kommuner. Antal kommuner med en försörjningskvot större än 1,0 beräknas öka från 20 år 2019 till 88 år 2045.

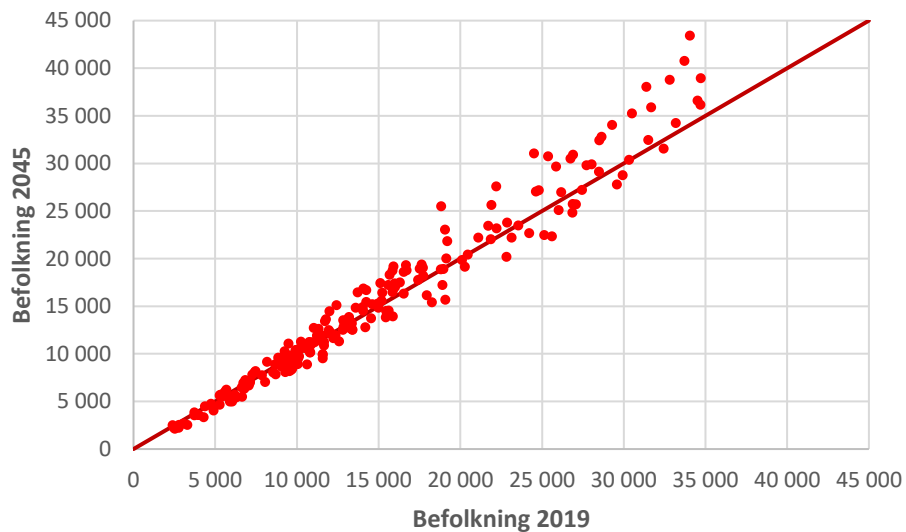
3.2 Kommunernas befolkningsutveckling 2019-2045

Den resulterande befolkningsutvecklingen illustreras av diagrammen i Figur 1 och Figur 2 samt av kartan i Figur 3. Med en uppdelning på stora och små kommuner 2019 beräknas befolkningen öka i nästan alla (92 procent) av de 73 kommuner som definierats som stora (över 35 000 invånare år 2019), medan befolkningen i nästan hälften (45 procent) av alla övriga 217 kommuner beräknas minska.

Figur 1 Befolkningsutveckling 2019-2045 för samtliga kommuner

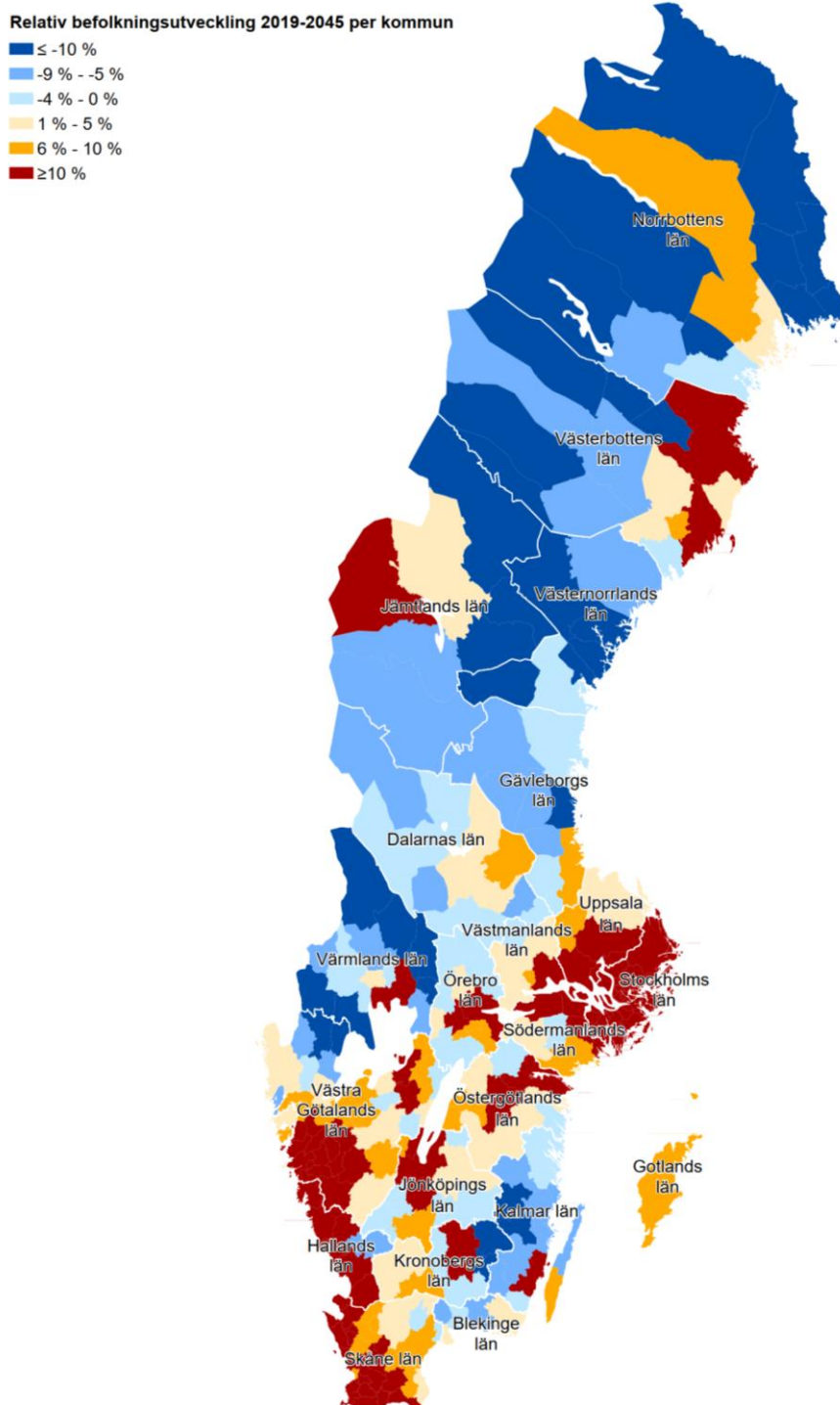

Figur 2 Befolkningsutveckling 2019-2045 för kommuner med mindre än 35 000 invånare år 2019

Befolkningsförändring per kommun enligt kartbilden i **Fel! Hittar inte referensskälla.** nedan finns nedbruten på detaljerad nivå, dvs. de Sampersområden som ingår i respektive kommun. Denna karta, se Figur 9, visar att det finns Sampersområden där befolkningen beräknas öka även om kommunens befolkning beräknas minska, och vice versa.

Figur 3 Relativ befolkningsutveckling 2019-2045 per kommun

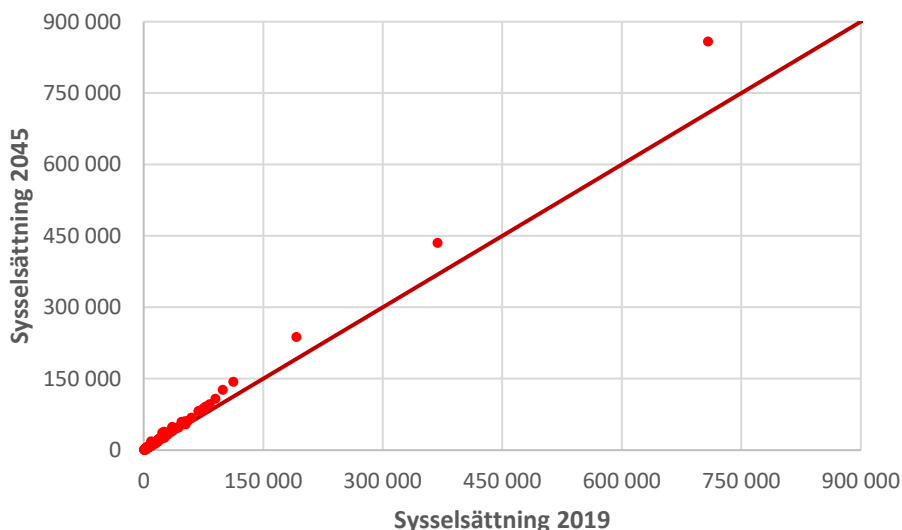

3.3 Kommunernas förvärvsarbetande dagbefolkning 2019-2045

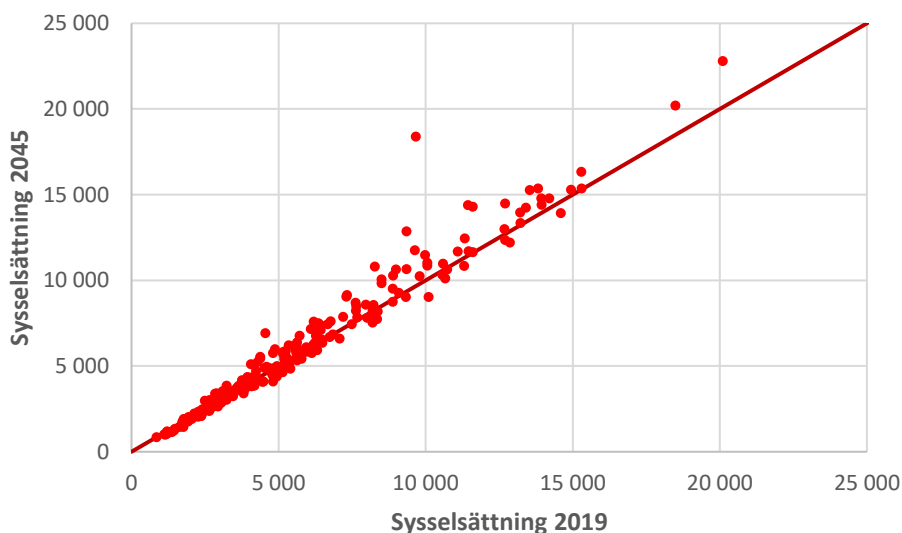
Sysselsättningens utveckling illustreras av diagrammen i Figur 4 och Figur 5 samt av kartan i Figur 6. Med samma uppdelning på stora och små kommuner år 2019 som för befolkningen beräknas sysselsättningen öka i

nästan alla (96 procent) av de 73 kommuner som definierats som stora, medan sysselsättningen i huvuddelen (76 procent) av alla övriga 217 kommuner beräknas öka.

Figur 4 Sysselsättningsutveckling 2019-2045 för samtliga kommuner

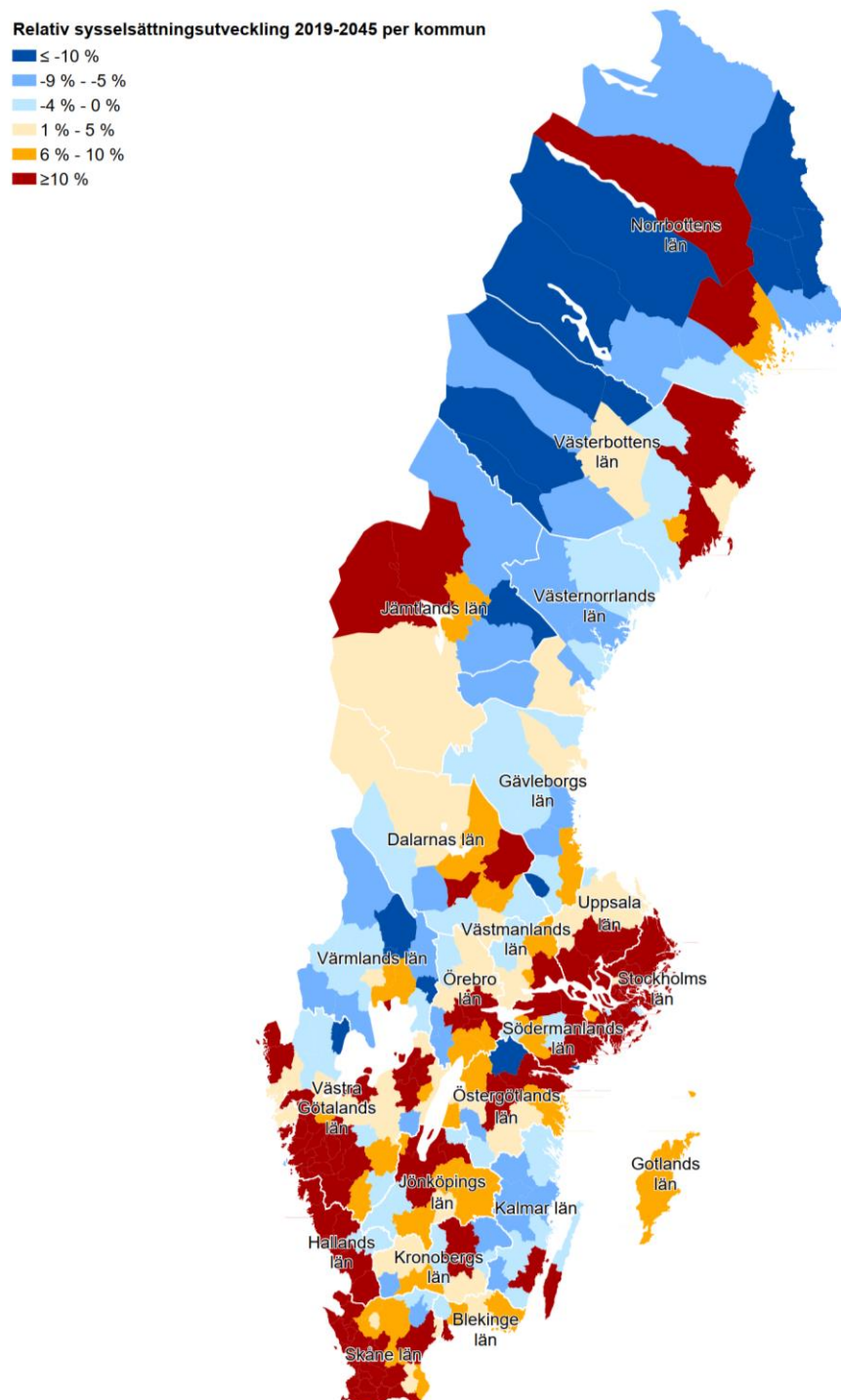
Figur 5 Sysselsättningsutveckling 2019-2045 för kommuner med mindre än 35 000 invånare år 2019

Mönstret är att de flesta kommuner där sysselsättningen beräknas öka också är kommuner där befolkningen beräknas öka, och vice versa i kommuner där sysselsättningen beräknas minska. För 62 kommuner förändras kommunens befolkning och sysselsättning åt olika håll, där 3 är stora kommuner. Det bör dock påpekas att dessa avvikelser är små i både absoluta och relativa tal. Ett annat påpekande är att huruvida

befolkningen/sysselsättningen beräknas öka eller minska här endast tar hänsyn till om nivån år 2045 ligger högre eller lägre än år 2019.

Figur 6 Relativt sysselsättningsutveckling 2019-2045 per kommun

4 Framskrivningar på Sampersområden 2045

Med Sampersområden menas i detta fall de 10 997¹ delområden som Sverige är indelat i. Områdena finns digitaliserade och information om dessa finns hos Trafikverket. Framskrivningen på Sampersområden genomförs med hjälp av den för ändamålen framtagna programvaran SociEk.

4.1 Befolkning per Sampersområde

En vanlig demografisk framskrivning av befolkningen på små områden och lång sikt är inte meningsfull, då omflyttningen är alltför stor i förhållande till totalfolkmängden. Befolkningsframskrivningen per Sampers-område utgår i stället från samband mellan befolkningens åldersstruktur och områdets bostäder indelade efter hustyp och byggnadsperiod. Statistik om bostadsyta efter hustyp och byggnadsperiod har av Trafikverket införskaffats från SCB. Beräkningarna har gjorts med verktyget SociEk. Nedan följer en beskrivning av beräkningsgången.

För varje bostadstyp (hustyp, byggnadsperiod) finns en standardåldersfördelning avseende befolkningen. Denna fördelning ger riksnedelvärden för boendetäthet (kvm boarea per person) och befolkningens åldersstruktur. På så sätt fångar man upp generationsskiften i bostadsområden. Hustyperna är småhus och flerbostadshus och byggnadsperioderna är indelade i femårsintervall. I beräkningen för framskrivningen åldras befintliga och planerade bostäder per Sampers-område i varje kommun med femårssteg till 2045. På så sätt ändras befolkningens storlek och åldersstruktur per Sampers-område. Framskrivningarna per ålder och kön för år 2045 summerat över alla Sampersområden i en kommun avstäms sedan mot den aktuella kommunframskrivningen. Åldersstrukturen varierar således mellan Sampersområdena, men summerat över områdena erhålles kommunens åldersstruktur. Med den beskrivna framskrivningsmetoden får alla Sampersområden i en kommun ungefär samma boendetäthet.

Boendetätheten i nuläget kan variera avsevärt inom en kommun. Ett extremt exempel kan hämtas från Stockholms stad där boendetätheten i Rinkeby är under 25 kvm per person medan den på Östermalm ofta är uppemot drygt 60 kvm per person. Det är inte troligt att denna stora

¹ Av dessa är det 10 992 som har en geografisk utbredning och 5 som inte har det.

skillnad helt utjämnas till år 2045. Den metod som tillämpas är därför medvetet konservativ och innebär att boendetätheten i ett Sampers-område sätts till medelvärdet av dagens boendetäthet (för år 2019) och den boendetäthet för år 2045 som beräknats ovan.

Bostadsbyggandet har en avgörande betydelse för hur tillkommande befolkning fördelas inom en kommun. Därför har extra vikt lagts på att beskriva detta bostadsbyggande så bra som möjligt.

4.1.1 Stockholms län

I Stockholms län har ett bostadsbyggande som utgår från den Regionala utvecklingsplanen för Stockholms län, RUF5 2050, använts. I underlagsmaterialet till de strukturanalyser som gjorts inom ramen för RUF5 2050 redovisas utbyggnadsområden och tillkommande bostadsyta på detaljerad geografisk nivå fram till år 2050. I närtid, dvs de kommande 5 åren har justeringar gjorts av Trafikverket utifrån kommunernas egna, till region Stockholm inrapporterade, byggplaner.

Fördelningen mellan Sampersområden har justerats för att bättre motsvara befolkning och sysselsättning i kommunens egna trafikmodell för följande kommuner:

- Upplands Väsby
- Täby
- Huddinge
- Stockholms stad
- Värmdö

4.1.2 Kommuner med bostadsenkät

För kommuner (utanför Stockholms län) med stor prognoserad folkökning eller kommuner med minskande befolkning som uppvisar ett stort historiskt byggande, sannolikt till följd av omlokalisering av befolkning från glesbygd och mindre tätorter till kommunernas centralorter, har information om förväntat bostadsbyggande på Sampers-områdesnivå införskaffats. Insamlingen gjordes under hösten 2022. Frågor med antal bostäder (småhus respektive flerbostadshus) planerade/beslutade t.o.m. år 2025 samt prioriterade områden efter år 2025 ställdes till totalt 93 kommuner och svar inkom från 67 kommuner (svarsfrekvens ca 72 procent). 65 av de inkomna underlagen avseende bostadsbyggande har implementerats enligt följande tabeller. De flesta kommunerna har fler planerade bostäder än det behov som beräknats utifrån kommunernas befolkningsförändring till 2045. För de flesta kommuner har alla planerade/beslutade bostäder t.o.m. år 2025 används och en andel av

prioriterade områden efter år 2025. I första hand används planerade bostäder markerade med prio 1, därefter prio 2, och i sista hand prio 3. I Bilaga 1 redovisas det antagande om tillkommande bostäder per kommun som ligger till grund för nedbrytningen från kommun till Sampersområde.

Tabell 2: Implementering av bostadsenkät för norra Sverige²

Kommun	Planerade/beslutade bostäder t.o.m. år 2025	Prioriterade områden efter år 2025
Falun	Allt	-
Borlänge	Allt	-
Gävle	Allt	50% Gävle strand etapp 3, ej resten
Örnsköldsvik	Allt	-
Åre	Allt	50%
Umeå	Allt	Prio 1, 10% övrigt
Skellefteå	Allt	Prio 1-2, 20% prio 3
Gällivare	Allt	-
Luleå	Allt	-
Piteå	Pågående byggnation + 30% av detaljplan, ej övrigt	-
Boden	65%	-
Kiruna	70%	-

Tabell 3: Implementering av bostadsenkät för regional modell Samm

Kommun	Planerade/beslutade bostäder t.o.m. år 2025	Prioriterade områden efter år 2025
Knivsta	Pågående byggnation + 60% av detaljplan	-
Uppsala	Allt	100% markerat "OK", ej övrigt
Enköping	Allt	45% prio 1, ej prio 2-3
Nyköping	Allt	-
Strängnäs	Allt	35%
Trosa	Allt	Prio 1, ej prio 2-3

² Motsvarar Sampers regionala modell Palt

Kommun	Planerade/beslutade bostäder t.o.m. år 2025	Prioriterade områden efter år 2025
Örebro	Allt	75% ej lång sikt, 30% lång sikt
Västerås	Allt	Allt

Tabell 4: Implementering av bostadsenkät för regional modell Skåne

Kommun	Planerade/beslutade bostäder t.o.m. år 2025	Prioriterade områden efter år 2025
Staffanstorps	Allt	40% prio 1, ej prio 2-3
Lomma	Allt	60% prio 1, ej prio 2-3
Svedala	Allt	Prio 1-2, 50% prio 3/övrigt
Skurup	Allt	-
Sjöbo	Allt	Allt + en del av BP20 tillskott
Höör	Allt	Allt
Åstorp	Allt	Dubblerat
Båstad	Allt	40% prio 1, ej prio 2
Malmö	Allt	Prio 1, 90% prio 2, ej prio 3
Lund	Allt	65%
Landskrona	Allt	33%
Helsingborg	Allt	Allt
Höganäs	Allt	Allt
Eslöv	Allt	Allt
Ystad	Pågående byggnation + 40% av detaljplan, ej övrigt	-
Trelleborg	Allt	40% prio 1, ej prio 2-3
Ängelholm	Allt	Dubblerat

Tabell 5: Implementering av bostadsenkät för regional modell Sydost

Kommun	Planerade/beslutade bostäder t.o.m. år 2025	Prioriterade områden efter år 2025
Linköping	Allt	54% prio 1, ej prio 2-3
Norrköping	Allt	35%

Kommun	Planerade/beslutade bostäder t.o.m. år 2025	Prioriterade områden efter år 2025
Söderköping	70%	-
Habo	Allt	75% prio 1, 50% prio 2
Jönköping	Allt	67% prio 1, ej prio 2-3
Karlskrona	Allt	-
Karlshamn	Allt	50% prio 1, ej prio 2-3

Tabell 6: Implementering av bostadsenkät för regional modell Väst³

Kommun	Planerade/beslutade bostäder t.o.m. år 2025	Prioriterade områden efter år 2025
Halmstad	Allt	Prio 1, 33% prio 2, ej prio 3
Laholm	Allt	Allt
Falkenberg	Allt	40%
Varberg	Allt	Allt
Kungsbacka	Allt	67%
Härryda	Allt	50%
Partille	Allt	Prio 1, ej prio 2-3
Stenungsund	Allt	Prio 1, 50% prio 2-3
Tjörn	Allt	40% prio 1, ej prio 2-3
Ale	Allt	Allt
Lerum	Allt	Allt
Göteborg	Allt	Prio 1-2 + 33% prio 3
Uddevalla	Allt	85% prio 1, ej prio 2-3
Strömstad	Allt	40%
Vänersborg	Enbart 2022-2024	
Trollhättan	Allt	50%
Borås	Allt	90%
Ulricehamn	Allt	Prio 1, 70% prio 2
Lidköping	Allt	75% prio 1, ej prio 2-3

³ För Mölndals kommun har samma antagande om bostadsbyggande som i Basprognos 2020 använts, justerat för faktisk utveckling under perioden 2016-2020.

Kommun	Planerade/beslutade bostäder t.o.m. år 2025	Prioriterade områden efter år 2025
Skövde	Allt	100% före 2033, 25% före 2038, ej efter 2038
Kristinehamn	Allt	-

4.1.3 Övriga kommuner

För samtliga kommuner utanför Stockholms län, exklusive det dryga 60-talet kommuner med underlag för framtida planerat bostadsbyggande, har en metod som kallas tätortsmetoden⁴ använts. Denna går ut på att utvecklingen av totalbefolkningen per tätort skrivs fram trendmässigt. Denna framskrivning viktas sedan med den i detta steg givna utvecklingen av totalbefolkningen per kommun. På så sätt fås en totalbefolkning per Sampersområde. Utvecklingen av totalbefolkningen översätts sedan till ett planerat bostadsbyggande per Sampers-område som blir indata till SociEk. Genom detta tillvägagångssätt är det möjligt att återskapa en i stort sett valfri framtida inomkommunal befolkningsfördelning på Sampersområden samtidigt som kopplingen mellan befolkningsutveckling och bostadsbyggande bibehålls.

Tätortsmetoden går ut på att befolkningen i en kommun fördelas på kommunens Sampersområden för 2045 med stöd av befolkningsutvecklingen på tätortsnivå mellan början av 2000-talet och 2018. Tätortsmetoden utvecklades av WSP inför Basframskrivning 2020 och har sin bakgrund i kommentarer från Trafikverkets regioner Nord, Mitt och Öst vad gäller befolkningsutveckling för tätorter och omgivande landsbygd.

Historiska data används för att studera om/hur kommunens befolkning omfördelats mellan tätorter och landsbygd/glesbygd. De observerade historiska förändringarna har implementerats enligt följande försiktighetsprincip:

Tätortens andel av kommunens befolkning 2045 = andel 2018 + 0,5 *
(andelens förändring mellan 2018 och 2000)

Sampersområdets befolkning 2045 = A*B*C

⁴ Tätortsmetoden utvecklades av WSP inför Basprognos 2020, beskrivningen av metoden nedan är till stor del hämtad från WSP:s rapport " Socioekonomiska zondata till Sampers för 2040 och 2065".

där

A= Kommunens befolkning 2045

B= Tätortens andel av kommunens befolkning 2045

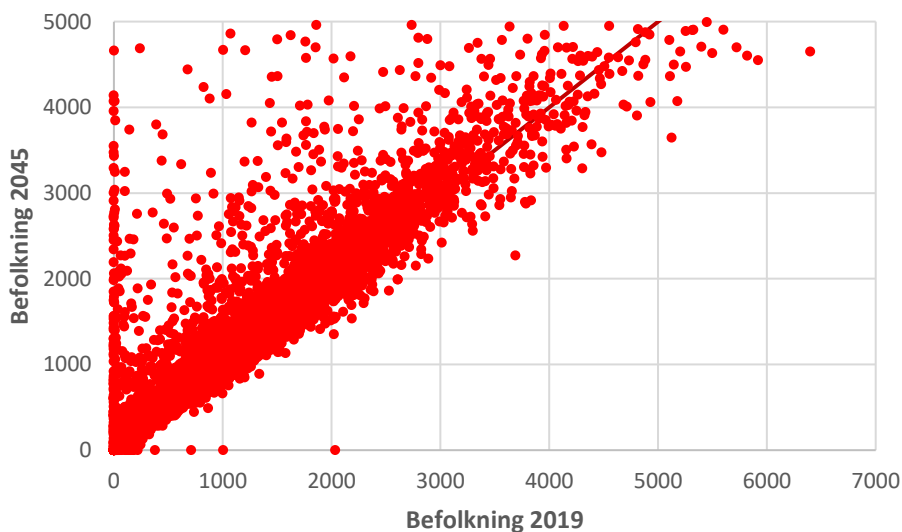
C= Sampersområdets andel av tätortens befolkning 2019.

Några kommentarer till denna beräkning: Första och sista år för historiska data har valts till samma som i beräkningarna inför Basframskrivning 2020, dvs 2000 och 2018. Beskrivningen av metoden gäller både tätorter och glesbygd. Dvs., för de Sampersområden som återfinns i kommunens glesbygdsområden beräknas Sampersområdets befolkning 2045 med dess andel av kommunens glesbygdsbefolkning 2019, multiplicerad med glesbygdens beräknade andel av kommunens befolkning 2045 och kommunens befolkning 2045. Av alla 1 979 tätorter i landet består mindre än hälften (833) av endast ett Sampersområde. Huvuddelen av alla tätorter består alltså av flera Sampersområden. Det är mindre vanligt att ett Sampersområde sträcker sig över mer än en tätort. Det gäller endast för 700 av totalt ca 11 000 Sampersområden i hela landet. I dessa fall har Sampersområdet kopplats till den tätort som har störst befolkning 2018.

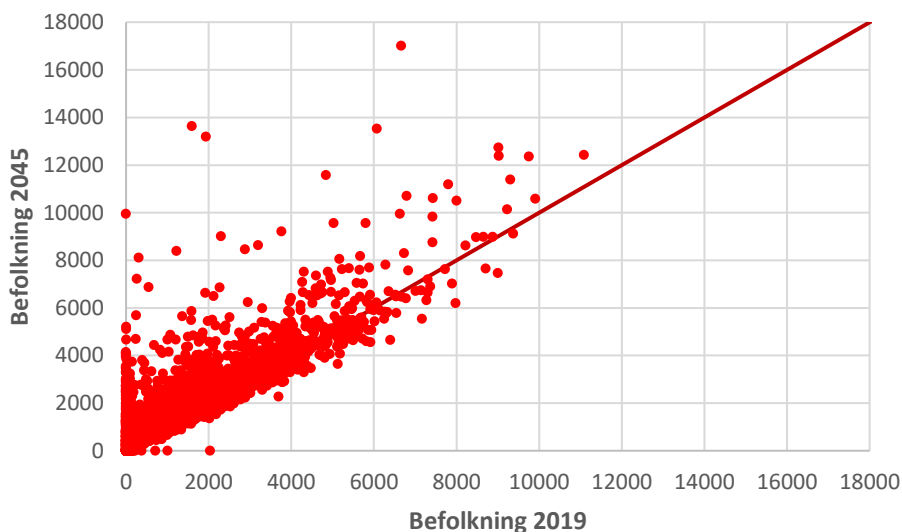
4.1.4 Sammanfattning

I Figur 7 och Figur 8 visas sambandet mellan totalfolkmängden per Sampers-område år 2019 och år 2045.

Figur 7 Folkmängd per Sampers-område år 2019 och 2045 för område med färre än 5000 invånare år 2045

Figur 8 Folkmängd per Sampers-område år 2019 och 2045 för samtliga områden

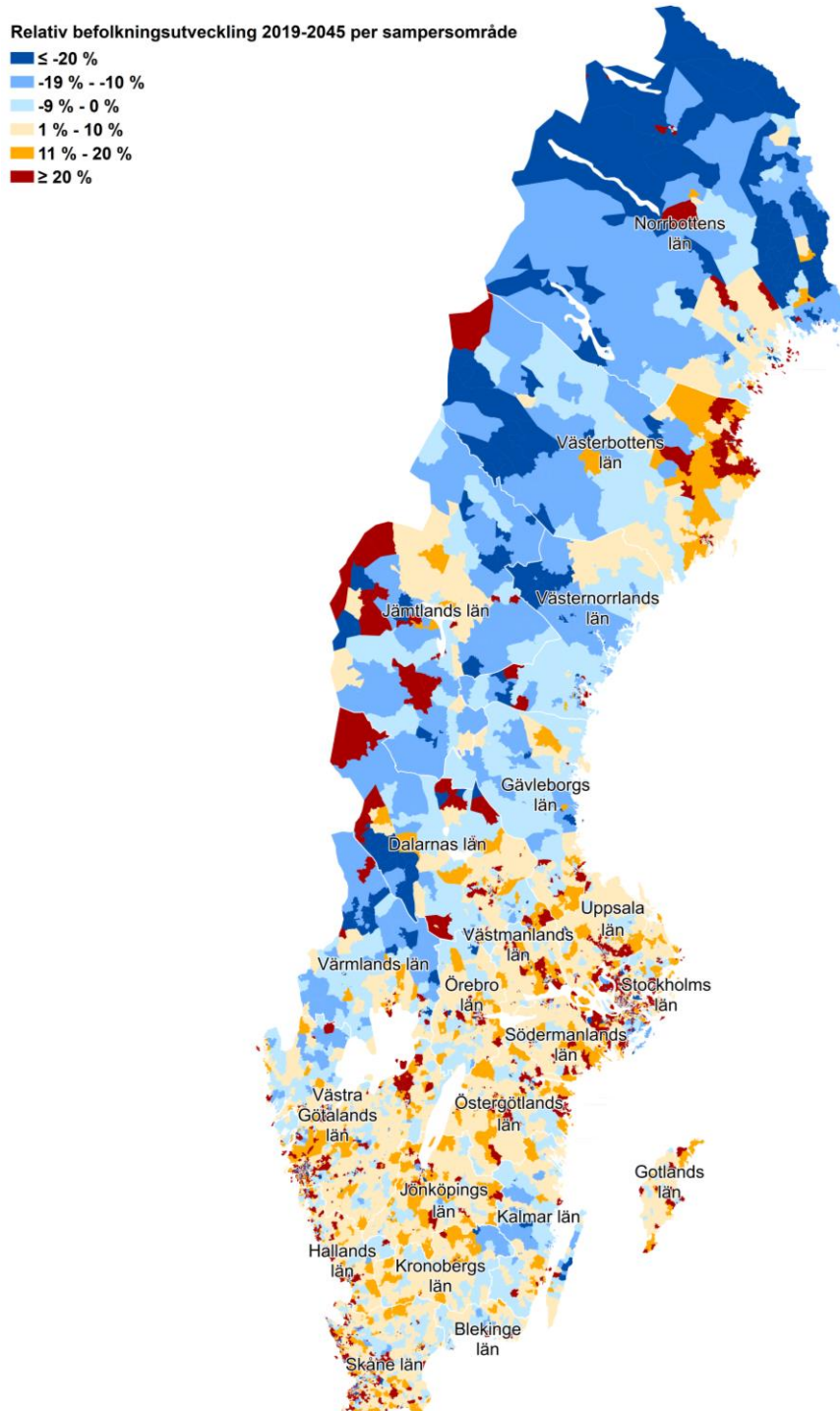

De områden som ligger på den vertikala axeln är nyexploaterade områden som helt enkelt inte hade någon befolkning 2019.

I flertalet områden beräknas befolkningen öka. För områden där befolkningen beräknas minska kan en orsak vara att området ingår i en krympande kommun. Men på Sampers-områdesnivå kan folkmängden förändras av andra skäl. Ett viktigt skäl är att åldern på bostäderna bestämmer hur stor folkmängden blir. Ett nybyggt område har t ex en större folkmängd än ett äldre. Det gör att allteftersom bostäderna åldras beräknas områdets folkmängd förändras. Ett Sampers-område som inte får något bostadstillskott kan därmed få en krympande folkmängd, även om folkmängden i kommunen som helhet ökar.

Det kan också vara så att områdets socioekonomiska karaktär bidrar till en beräknad befolkningsförändring i området. Exempelvis, i vissa områden är boendetätheten generellt sett större än i andra områden. Även om framskrivningsmetoden tar hänsyn till nulägetts relativt höga boendetäthet sker en viss utjämning, mot en lägre boendetäthet, vilket medför att befolkningen i området beräknas minska. Karta över relativ befolkningsförändring per Sampersområde visas i Figur 9.

Figur 9 Relativ befolkningsutveckling 2019-2045 per Sampersområde

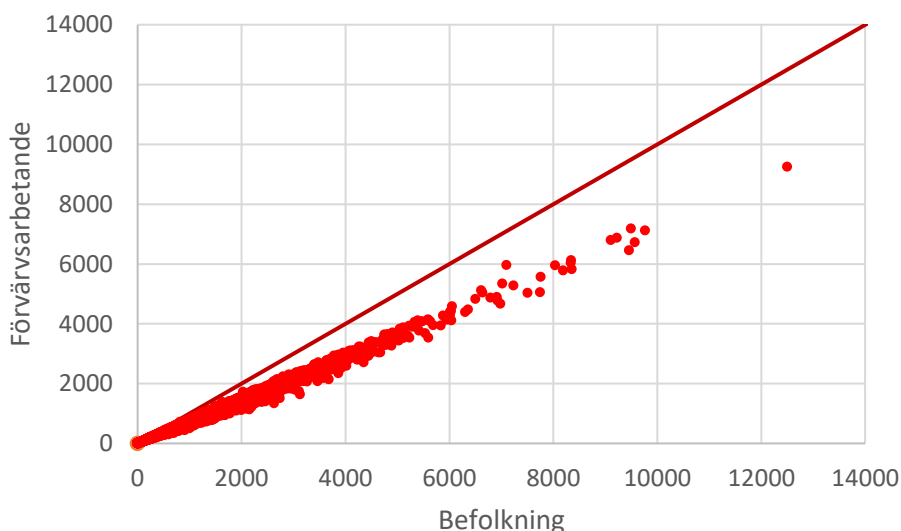
4.2 Förvärvsarbetande nattbefolkning per Sampersområde

Även vid beräkningen av förvärvsarbetande nattbefolkning tas hänsyn till statistik för nuläget (år 2019) i respektive Sampersområde.

Förvärvsgraden per åldersklass och kön antas vara ett medelvärde av kommunens förvärvsgrad år 2045 och förvärvsgraden i Sampersområdet år 2019. Dessa frekvenser appliceras på befolkningen, vilket ger antal förvärvsarbetande per ålder och kön. Därefter sker en avstämning av den summerade förvärvsarbetande nattbefolkningen per ålder och kön mot kommunframskrivningen.

I Figur 10 redovisas sambandet mellan befolkningen i åldern 16-74 år och antalet förvärvsarbetande i samma åldrar år 2045. Den genomsnittliga förvärvsgraden för 2040 är cirka 72 procent. De flesta områdena uppvisar en relativt liten variation kring medelvärdet men i några områden beräknas förvärvsgraden uppgå till endast 45-50 procent.

Figur 10 Samband mellan befolkning 16-74 år och förvärvsarbetande 16-74 år per Sampersområde år 2045

4.3 Förvärvsarbetande dagbefolkning per Sampersområde

På denna detaljerade geografiska nivå bör framskrivningsmetodiken i huvudsak utgå från de lokaliseringsförutsättningar som ges av bebyggelse- och infrastrukturen, av liknande skäl som vi för befolkningsframskrivningen för varje bostadstyp ansätter en standardåldersfördelning avseende befolkningen.

Sysselsättningsframskrivningen på Sampers-områdesnivå kompliceras dock av att motsvarande koppling mellan bransch/verksamhet och specifik ”hustyp” dels är mindre förutsägbar, dels av att relevanta bebyggelsesdata är mindre detaljerade.

Vissa verksamheter kan dock sägas vara "befolkningsanknutna", dvs. lokaliseras i regel där befolkningen bor. Exempel är skolor, förskolor och vårdcentraler. Därför har branscherna Utbildning samt Hälso- och sjukvård (inklusive äldreomsorg) ansatts som befolkningsanknutna. För dessa branscher beräknas ett kommungenomsnitt (förvärvsarbetande inom branschen per invånare i kommunen) för nuläget. Detta kommungenomsnitt multipliceras sedan med beräknad befolkningsförändring per Sampersområde för att få tillskott av förvärvsarbetande dagbefolkning för de två branscherna per Sampersområde.

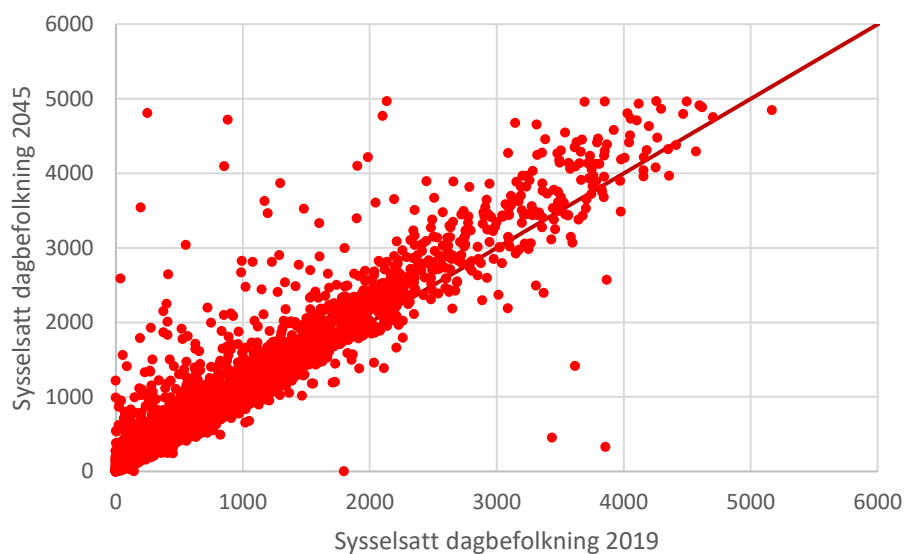
För Stockholms län har fördelningen av tillkommande förvärvsarbetande dagbefolkning totalt per Sampersområde från RUF5 2050 använts för att fördela tillskottet av förvärvsarbetande dagbefolkning (förutom i branscherna Utbildning samt Hälso- och sjukvård). De totala tillskotten per kommun har justerats för att stämma med nivåerna i detta arbete. Även i Göteborgs och Mölndals kommuner har en externt framtagen fördelning av tillkommande förvärvsarbetande dagbefolkning använts. Det är samma fördelning som användes för år 2040 för Basprognos 2020. I Västerås har ett extra tillskott av förvärvsarbetande dagbefolkning i Finnsletten lagts in.

Dessa initiala steg ger en temporär beräknad förvärvsarbetande dagbefolkning per Sampers-område. Sedan har, utgående från sysselsättningen i en viss bransch (SNI-kod) per Sampers-område, sysselsättningen prognoserats genom proportionell framskrivning med ledning av kommunframskrivningen för samma bransch.

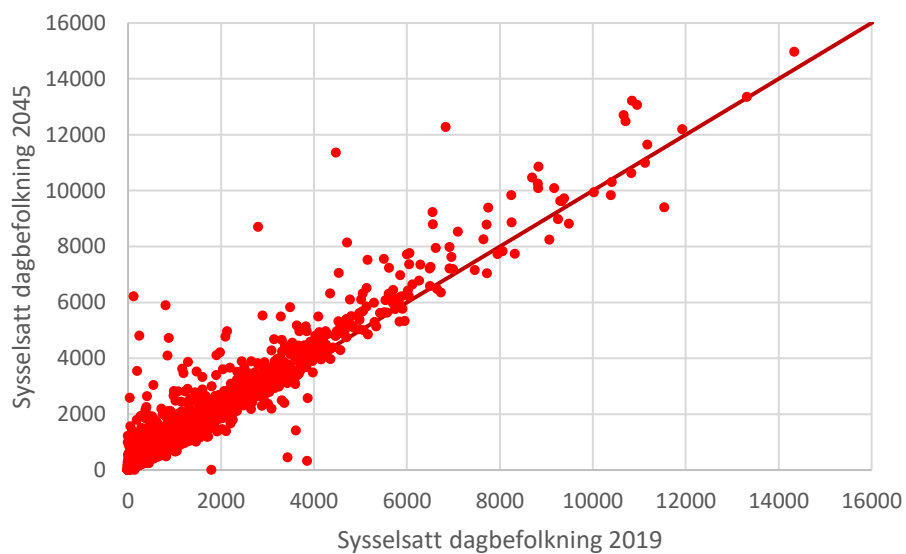
För de fossilreducerande industrisatsningar som inkluderats i detta arbete har särskilt hänsyn tagits så att satsningarna hamnar i det Sampersområde som idag ses som mest troligt. Dessutom har hänsyn tagits till en dryg handfull andra etableringar som påverkar den framtida geografiska fördelningen av sysselsatt dagbefolkning inom en kommun. Se Bilaga 2 för en lista på dessa etableringar.

I Figur 11 och Figur 12 visas den totala sysselsättningen år 2019 och år 2045 per Sampers-område. I Figur 13 redovisas procentuell förändring av sysselsatt dagbefolkning 2019-2045 per Sampersområde i kartform.

Figur 11 Dagbefolkning per Sampers-område år 2019 och år 2045 för områden med färre än 5 000 sysselsatta år 2045

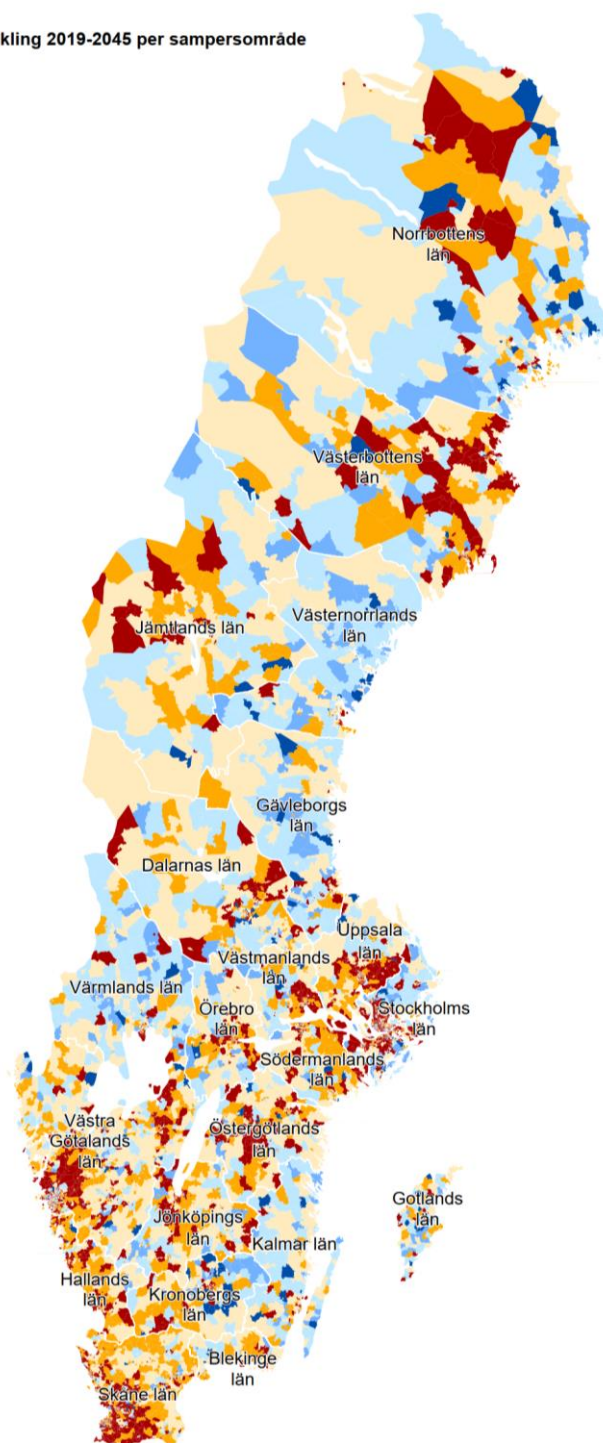
Figur 12 Dagbefolkning per Sampers-område år 2019 och år 2045 för samtliga områden

Figur 13 Relativ sysselsättningsutveckling (förvärvsarbetande dagbefolkning) 2019-2045 per Sampersområde

Relativ sysselsättningsutveckling 2019-2045 per sampersområde

- ≤ -20 %
- 19 % - -10 %
- 9 % - 0 %
- 1 % - 10 %
- 11 % - 20 %
- ≥ 20 %

4.4 Befolkning efter inkomstklass per Sampersområde

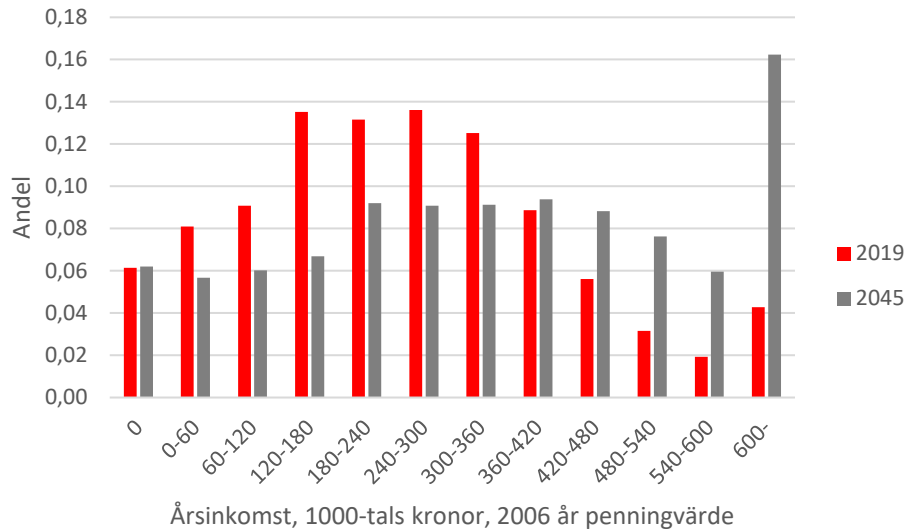
Framskrivningen över Sampersområdenas befolkning efter kön och inkomstklass är en beräkning som baseras på de tidigare redovisade kommunframskrivningarna avseende befolkning, sysselsättning och inkomster. Utgångspunkten är data för år 2019. Inkomsterna avser förvärvsinkomster år 2019 och anges i 2006 års penningvärde.

Framskrivningen av inkomstutvecklingen per Sampersområde görs utifrån beräkningen av inkomstutvecklingen per kommun. Eftersom det saknas underlag för att bedöma hur den inomkommunala inkomstfördelningen förändras genomförs en beräkning som innebär en nivåjustering av basårets fördelning av befolkning på inkomstklasser, så att den resulterande inkomstförändringen i kommunen motsvarar den inkomstförändring som beräknats på kommunnivå.

Det saknas prognosdata för pendling på Sampersområdes-nivå. Därför antas samma inkomstförändring för alla Sampersområden som tillhör samma kommun. Förvärvsinkomsterna redovisas i 2006 års penningvärde med följande fasta inkomstklasser: 0, 0-60, 60-120, 120-180, 180-240, 240-300, 300-360, 360-420, 420-480, 480-540, 540-600, 600-.

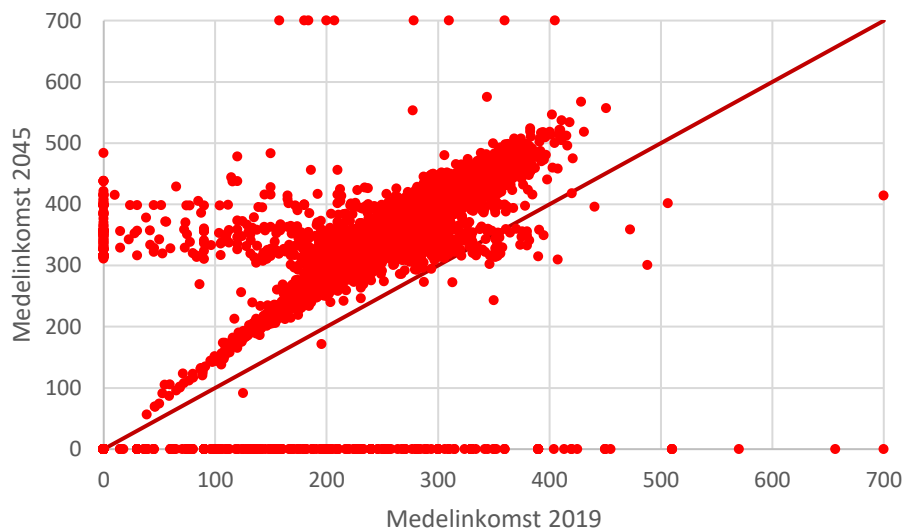
Perioden 2019-2045 beräknas förvärvsinkomsten per capita i riket öka med cirka 1,45 procent per år, se *Regionalisering Socioekonomisk data 2045 och 2065* (WSP, 2023, dnr 2024/20598(#3)). Det innebär att förvärvsinkomsterna per capita år 2045 ligger cirka 45 procent högre än år 2019. Fördelningen på de olika inkomstklasserna redovisas i Figur 14 nedan. Eftersom inkomstklasserna är fixa kommer en stor andel att hamna i den högsta klassen. Den kommer år 2045 att utgöra den största inkomstklassen, med ungefär 16 procent av befolkningen över 16 år.

Figur 14 Förvärvsinkomsternas fördelning på inkomstklasser i riket, 2019 och 2045

I Figur 15 redovisas medelinkomsten 2019 och 2045 för samtliga Sampersområden. Områden som har en mycket liten befolkning år 2019 men som får befolkning till 2045 får samma inkomstfördelning som kommunen. Det är främst dessa områden som ligger mest utanför den stora svärmen i figuren. Variationen i medelinkomst är större på Sampersområdes-nivå än på kommunnivå.

Figur 15 Årlig förvärvsinkomst per Sampersområde, medelvärden 2019 och 2045

De områden som ligger på den vertikala axeln är nyexploaterade områden som inte hade någon folkmängd år 2019. De områden som ligger på den horisontella axeln är områden med befolkning år 2019 men som inte

beräknas ha någon befolkning 2045. Områden som ligger på den satta maxgränsen 700 är uteslutande områden med mycket liten folkmängd, under 15 personer.⁵

4.5 Befolkning efter hushållsklass per Sampersområde

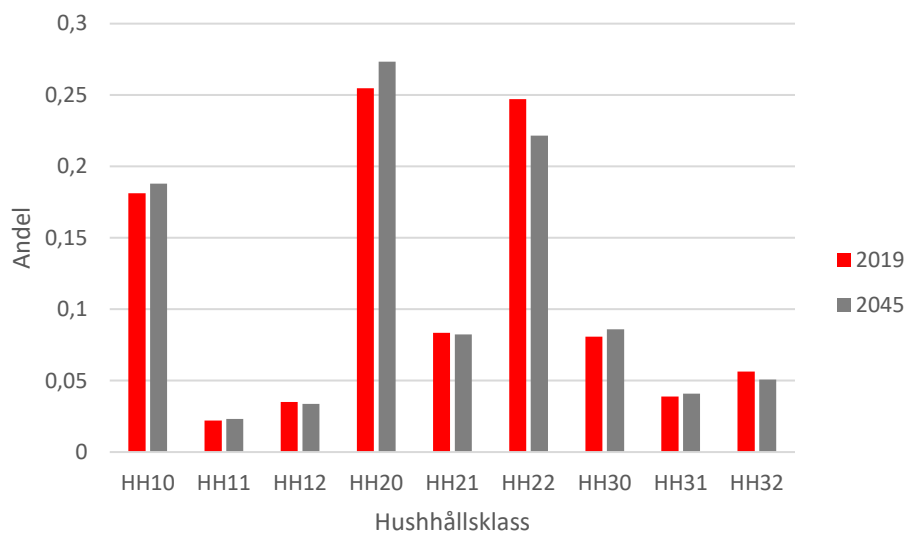
Utifrån beräknad befolkning per ålder, kön och bostadstyp per Sampersområde beräknas befolkningens fördelning på hushållsklasser. Detta görs med en hushållsmodell med sannolikheter för en person att tillhöra en viss sorts hushåll, givet personens ålder, kön och den typ av bostad personen bor i. Sannolikheterna är skattade på länsnivå och modellen är applicerad per Sampersområde. Se Sampers 4 – Socioekonomiska indata (Trafikverket, 2022) för mer information om hushållsmodellen i Sampers. Hushållsklasserna anges för barn (0-19 år) respektive vuxna (20- år) enligt nedan:

- HH10: hushåll med 1 vuxen (20-w år), 0 barn (0-19 år)
- HH11: hushåll med 1 vuxen, 1 barn
- HH12: hushåll med 1 vuxen, 2+ barn
- HH20: hushåll med 2 vuxna, 0 barn
- HH21: hushåll med 2 vuxna, 1 barn
- HH22: hushåll med 2 vuxna, 2+ barn
- HH30: hushåll med 3+ vuxna, 0 barn
- HH31: hushåll med 3+ vuxna, 1 barn
- HH32: hushåll med 3+ vuxna, 2+ barn

I Figur 16 visas hur befolkningen fördelas på hushållsklasserna 2019 och 2045. Förändringar i fördelningen på hushållsklasser beror helt på demografiska förändringar mellan 2019 och 2045. Den största förändringen är att det beräknas bli en större andel personer i hushåll med två vuxna och noll barn, och en mindre andel personer i hushåll med två vuxna och två eller fler barn.

⁵ I beräkningarna av medelinkomsten per Sampersområde har den översta klassen (600+ kkr/år) givits medelvärdet 700 kkr/år. Övriga klasser har givits klassmitten som värde.

Figur 16 Befolkningens fördelning på hushållsklasser 2019 och 2045

Bilaga 1

Tabell 7 Tillkommande bostäder per kommun till år 2045

Knr	Kommun	Tillkommande bostäder till 2045
114	Upplands Väsby	4 040
115	Vallentuna	4 920
117	Österåker	5 960
120	Värmdö	6 150
123	Järfälla	14 990
125	Ekerö	2 270
126	Huddinge	17 650
127	Botkyrka	8 290
128	Salem	1 790
136	Haninge	12 490
138	Tyresö	4 100
139	Upplands-Bro	6 420
140	Nykvarn	2 570
160	Täby	15 580
162	Danderyd	4 220
163	Sollentuna	8 310
180	Stockholm	131 980
181	Södertälje	8 860
182	Nacka	17 090
183	Sundbyberg	14 570
184	Solna	17 630
186	Lidingö	3 920
187	Vaxholm	1 240
188	Norrtälje	7 810
191	Sigtuna	4 170
192	Nynäshamn	2 300
305	Håbo	1 900
319	Älvkarleby	460
330	Knivsta	3 510
331	Heby	660
360	Tierp	910
380	Uppsala	35 080
381	Enköping	5 280
382	Östhammar	1 020
428	Vingåker	430

Knr	Kommun	Tillkommande bostäder till 2045
461	Gnesta	840
480	Nyköping	4 010
481	Oxelösund	410
482	Flen	850
483	Katrineholm	2 140
484	Eskilstuna	10 000
486	Strängnäs	3 160
488	Trosa	1 600
509	Ödeshög	240
512	Ydre	160
513	Kinda	500
560	Boxholm	230
561	Åtvidaberg	570
562	Finspång	640
563	Valdemarsvik	170
580	Linköping	15 040
581	Norrköping	10 540
582	Söderköping	530
583	Motala	1 070
584	Vadstena	450
586	Mjölby	1 600
604	Aneby	370
617	Gnosjö	300
642	Mullsjö	380
643	Habo	1 440
662	Gislaved	640
665	Vaggeryd	1 300
680	Jönköping	13 130
682	Nässjö	1 090
683	Värnamo	1 650
684	Sävsjö	360
685	Vetlanda	720
686	Eksjö	670
687	Tranås	340
760	Uppvidinge	290
761	Lessebo	160
763	Tingsryd	330
764	Alvesta	670

Knr	Kommun	Tillkommande bostäder till 2045
765	Älmhult	1 340
767	Markaryd	760
780	Växjö	8 160
781	Ljungby	870
821	Högsby	180
834	Torsås	210
840	Mörbylånga	1 020
860	Hultsfred	390
861	Mönsterås	360
862	Emmaboda	160
880	Kalmar	5 730
881	Nybro	570
882	Oskarshamn	570
883	Västervik	760
884	Vimmerby	370
885	Borgholm	510
980	Gotland	3 890
1060	Olofström	260
1080	Karlskrona	1 620
1081	Ronneby	1 050
1082	Karlshamn	770
1083	Sölvesborg	900
1214	Svalöv	760
1230	Staffanstorps	3 060
1231	Burlöv	2 080
1233	Vellinge	4 410
1256	Östra Göinge	420
1257	Örkelljunga	590
1260	Bjuv	1 460
1261	Kävlinge	2 280
1262	Lomma	2 020
1263	Svedala	2 900
1264	Skurup	1 800
1265	Sjöbo	1 320
1266	Hörby	960
1267	Höör	2 490
1270	Tomelilla	900
1272	Bromölla	600

Knr	Kommun	Tillkommande bostäder till 2045
1273	Osby	810
1275	Perstorp	420
1276	Klippan	1 570
1277	Åstorp	1 580
1278	Båstad	1 500
1280	Malmö	41 580
1281	Lund	11 560
1282	Landskrona	3 390
1283	Helsingborg	15 270
1284	Höganäs	2 240
1285	Eslöv	3 650
1286	Ystad	2 550
1287	Trelleborg	5 610
1290	Kristianstad	7 350
1291	Simrishamn	1 230
1292	Ängelholm	3 750
1293	Hässleholm	1 910
1315	Hylte	360
1380	Halmstad	10 990
1381	Laholm	2 230
1382	Falkenberg	4 110
1383	Varberg	7 920
1384	Kungsbacka	7 810
1401	Härryda	4 190
1402	Partille	3 670
1407	Öckerö	590
1415	Stenungsund	3 450
1419	Tjörn	840
1421	Orust	460
1427	Sotenäs	830
1430	Munkedal	350
1435	Tanum	620
1438	Dals-Ed	210
1439	Färgelanda	250
1440	Ale	2 830
1441	Lerum	4 170
1442	Vårgårda	950
1443	Bollebygd	800

Knr	Kommun	Tillkommande bostäder till 2045
1444	Grästorp	290
1445	Essunga	270
1446	Karlsborg	150
1447	Gullspång	380
1452	Tranemo	390
1460	Bengtsfors	290
1461	Mellerud	330
1462	Lilla Edet	1 490
1463	Mark	2 210
1465	Svenljunga	440
1466	Herrljunga	560
1470	Vara	780
1471	Götene	510
1472	Tibro	480
1473	Töreboda	740
1480	Göteborg	59 680
1481	Möndal	7 040
1482	Kungälv	5 960
1484	Lysekil	390
1485	Uddevalla	3 830
1486	Strömstad	630
1487	Vänersborg	1 060
1488	Trollhättan	3 020
1489	Alingsås	2 870
1490	Borås	9 260
1491	Ulricehamn	1 530
1492	Åmål	340
1493	Mariestad	3 310
1494	Lidköping	2 220
1495	Skara	680
1496	Skövde	5 150
1497	Hjo	290
1498	Tidaholm	290
1499	Falköping	1 270
1715	Kil	110
1730	Eda	340
1737	Torsby	470
1760	Storfors	90

Knr	Kommun	Tillkommande bostäder till 2045
1761	Hammarö	1 030
1762	Munkfors	40
1763	Forshaga	210
1764	Grums	260
1765	Årjäng	400
1766	Sunne	360
1780	Karlstad	5 730
1781	Kristinehamn	370
1782	Filipstad	220
1783	Hagfors	200
1784	Arvika	530
1785	Säffle	340
1814	Lekeberg	840
1860	Laxå	150
1861	Hallsberg	1 040
1862	Degerfors	340
1863	Hällefors	200
1864	Ljusnarsberg	170
1880	Örebro	12 140
1881	Kumla	1 120
1882	Askersund	350
1883	Karlskoga	590
1884	Nora	230
1885	Lindesberg	700
1904	Skinnskatteberg	240
1907	Surahammar	410
1960	Kungsör	350
1961	Hallstahammar	720
1962	Norberg	190
1980	Västerås	13 330
1981	Sala	860
1982	Fagersta	250
1983	Köping	910
1984	Arboga	330
2021	Vansbro	210
2023	Malung-Sälen	810
2026	Gagnef	500
2029	Leksand	580

Knr	Kommun	Tillkommande bostäder till 2045
2031	Rättvik	490
2034	Orsa	170
2039	Älvdalen	330
2061	Smedjebacken	140
2062	Mora	360
2080	Falun	2 530
2081	Borlänge	2 040
2082	Säter	600
2083	Hedemora	270
2084	Avesta	830
2085	Ludvika	1 240
2101	Ockelbo	250
2104	Hofors	90
2121	Ovanåker	410
2132	Nordanstig	350
2161	Ljusdal	510
2180	Gävle	4 460
2181	Sandviken	1 200
2182	Söderhamn	660
2183	Bollnäs	580
2184	Hudiksvall	780
2260	Ånge	370
2262	Timrå	330
2280	Härnösand	490
2281	Sundsvall	4 600
2282	Kramfors	550
2283	Sollefteå	180
2284	Örnsköldsvik	1 170
2303	Ragunda	110
2305	Bräcke	120
2309	Krokom	470
2313	Strömsund	280
2321	Åre	1 350
2326	Berg	260
2361	Härjedalen	580
2380	Östersund	3 310
2401	Nordmaling	290
2403	Bjurholm	80

Knr	Kommun	Tillkommande bostäder till 2045
2404	Vindeln	350
2409	Robertsfors	180
2417	Norsjö	140
2418	Malå	30
2421	Storuman	210
2422	Sorsele	40
2425	Dorotea	30
2460	Vännäs	430
2462	Vilhelmina	100
2463	Åsele	40
2480	Umeå	11 800
2481	Lycksele	300
2482	Skellefteå	9 060
2505	Arvidsjaur	220
2506	Arjeplog	70
2510	Jokkmokk	90
2513	Överkalix	60
2514	Kalix	320
2518	Övertorneå	130
2521	Pajala	210
2523	Gällivare	1 460
2560	Älvsbyn	200
2580	Luleå	2 310
2581	Piteå	540
2582	Boden	1 570
2583	Haparanda	340
2584	Kiruna	2 390

Bilaga 2

De lokaliseringar som särskilt beaktats visas i Tabell 8 och Tabell 9.

Tabell 8 Fossilreducerande industrisatsningar (har påverkat befolkning och sysselsättning på läns- och kommunnivå, samt inomkommunalt)

Etablering	Sysselsatt	
	dagbefolkning	Sampersområde
Northvolt i Skellefteå (batteri):	4500	24820206
LKAB i Gällivare (stål):	1000	25230006
H2 Green Steel i Boden (stål):	1500	25820017
Northvolt i Dalarna (batteri):	1000	20810007
Northvolt+Volvo Cars i Göteborg (batteri):	3000	14801957
Volvo AB i Mariestad (batteri):	6000	14930008

Tabell 9 Övriga etableringar (har bara haft inomkommunal påverkan för sysselsatt dagbefolkning)

Etablering	Från zon	Till zon	Berörda arbetstillfällen
Kombiterminal Jönköping	6800122	6800124	3200
Nobia, flytt	14980003	6800122	600
Fängelse, Kalmar		8800069	400
Fängelse, Trelleborg		12870016	400
Fängelse, Värnamo		6831102	200
Sjukhusflytt Växjö	7800201	7800089	3300
Sjukhusflytt Helsingborg	12830102	12830047	3700

Trafikverket, 781 89 Borlänge. Besöksadress: Röda vägen 1

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

[trafikverket.se](https://www.trafikverket.se)